

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ



Голова приймальної комісії,
в.о. ректора ДВНЗ «ПДТУ»

О.В. Хаджинова
«*31*» *березня* 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

за спеціальністю 242 Туризм і рекреація

при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра,
або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Маріуполь-Дніпро, 2023

Програма фахового вступного випробування за спеціальністю 242 Туризм і рекреація при вступі на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра; освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) / Уклад. Любчук О.К., Шарко М.В. Дніпро: ПДТУ, 2023. 14 с.

Програма містить перелік обов'язкових освітніх компонентів для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 242 Туризм і рекреація, зміст їх модулів та тем, оволодіння якими забезпечує загальні та спеціальні (фахові) компетентності за спеціальністю, визначені стандартом вищої освіти.

Програму розроблено фахово-атестаційною комісією за спеціальністю 242 Туризм і рекреація, створену наказом ректора ДВНЗ «ПДТУ» від 27 березня 2023 року № 51-05.

Розробники програми (склад фахово-атестаційної комісії):

Любчук Ольга Константинівна – завідувач кафедри туризму, професор, голова комісії;

Шарко Маргарита Василівна – професор кафедри туризму, член комісії

ВСТУП

Програма призначена для абітурієнтів, які вступають до магістратури ДВНЗ «ЛДТУ» за ОП «Туризм» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», «спеціаліст / магістр», здобутого спеціальністю 242 Туризм і рекреація (Туризм) або за іншою (спорідненою) спеціальністю / напрямом підготовки в ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» або іншому закладі вищої освіти України.

Метою фахового вступного випробування є перевірка знань та практичних вмінь абітурієнтів програмним вимогам освітньо-професійної програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також оцінка ступеня підготовленості абітурієнтів до навчання у закладах вищої освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Абітурієнт повинен продемонструвати базові професійно - орієнтовані та практико - орієнтовані знання та вміння, а також продемонструвати здатність та готовність до вирішення типових професійних завдань.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

1.ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ (ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА)

Тема 1. Теоретичні засади туристичної діяльності

Туризм як сфера господарської діяльності. Туризм як вид соціокультурної та рекреаційної діяльності. Роль та місце туризму в сучасному суспільстві. Соціально-економічні проблеми розвитку туризму в суспільстві. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства. Фактори розвитку туризму. Фактори залучення (що спонукають до подорожі) та фактори розподілу і диференціації попиту (що впливають на вибір місця подорожі). Умови розвитку туризму: природно-географічні, історико-політичні, соціально-економічні, демографічні. Зовнішні та внутрішні умови розвитку туризму.

Тема 2. Основні теоретичні поняття та функції туризму

Основні поняття та визначення в туризмі: турист, туризм, туристична діяльність, туристична інфраструктура, туристична індустрія, туристичні ресурси. Поняття туристичної послуги, її соціально-економічна характеристика. Значення сфери послуг та її складової частини – туризму в структурі народного господарства країни. Поняття «дестинація», поняття «трансфер», поняття «тур». Функції туризму в суспільстві. Функції туризму в суспільстві: оздоровча (рекреаційна), виховна, політична, економічна, екологічна, холістична, господарсько-економічна функція туризму.

Тема 3. Форми та види туристичної діяльності

Сутність та форми прояву туристичної діяльності: стратегічна,

турагентська, туроператорська, експедиційна. Форми та види туризму. Класифікація туризму за різними ознаками: за спрямованістю туристичних потоків, за охопленням території, за терміном подорожі, за сезонністю, за ступенем організованості, за демографічним та соціальним складом учасників подорожі, за формою організації подорожі та обслуговування, за засобом пересування, за метою подорожі. Значення туризму за видами. Класифікація туризму за формами: групові та індивідуальні подорожі. Міжнародний туризм, його особливості та детермінанти розвитку. Класифікація маршрутів та турів за територіальною ознакою, за вибором засобів пересування, за сезонністю, за тривалістю, за змістом програм, за складом учасників подорожі, за формою організації подорожі, за побудовою траси маршруту. Види маршрутів і турів. Програми перебування туристів.

Тема 4. Суб'єкти туристичної діяльності

Основні поняття: суб'єкт туристичної діяльності, турагент, туроператор, екскурсовод, установи екскурсійного обслуговування, контрагент, турагентство. Суб'єкти туристичної діяльності: турагенти; туроператори; екскурсоводи та заклади екскурсійного обслуговування (усесвітня туристична організація). Суб'єкти туристичної діяльності, згідно із Законом України «Про туризм». Основні економічні агенти туристичної господарської діяльності. Суб'єкти ринкових відносин у контексті туристичної діяльності: організатори, продавці, контрагенти, споживачі. Правові засади діяльності туристичних організацій. Права та обов'язки туристів. Виробничо-обслуговуюча діяльність туроператорів. Основні функції туроператорів. Основні типи туроператорів. Інформаційне забезпечення діяльності туристичних організацій. Права і обов'язки туристів. Форми організації турагентства. Претензійна робота в сфері туризму.

Тема 5. Організація ринку туристичних товарів та послуг

Основні поняття: туристичні ресурси, туристичний центр, курорт, національний парк, біосферний заповідник, матеріально-технічна база туризму, турпродукт, туристичний пакет, туристський інтерес, туристські враження, туристична путівка, туристичний ваучер. Туристичні ресурси. Види ресурсів та їх цінність. Туристичний продукт та його складові: туристичні послуги, туристичні товари, антропологічні умови та ресурси. Специфічні особливості туристичного продукту як товару. Турпродукт як товар та його корисність. Туристичний пакет як основний, обов'язковий комплекс послуг. Сутність туристичного центру. Види центрів. Додаткові туристсько-екскурсійні послуги. Договірні-правові відносини в туризмі. Мотивація та потреби споживачів (туристів). Попит на туристичні послуги та специфіка його формування. Мотивація подорожей.

Тема 6. Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг. Професійна діяльність

Основні поняття: ліцензування, ліцензія, здобувач ліцензії, ліцензіат,

ліцензуючі органи, метод продажу, метод електронного продажу, виставка, ярмарок, особистий контакт, опосередкований контакт, контакт через агентів. Ліцензування в туризмі. Види туристської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок отримання ліцензії. Ліцензійні умови та правила їх виконання. Професійна діяльність у туристичній галузі як діяльність з продажу турпродукту. Основні поняття: сертифікація, сертифікація системи якості, сертифікаційні випробування, атестація надання послуг, сертифікат відповідності, стандартизація, готельна послуга, туроперейтинг, туроператор, турагент, екскурсовод, гід-перекладач, менеджер туризму. Сертифікація та стандартизація сфери складових індустрії туризму. Види сертифікації. Порядок і правила сертифікації послуг у сфері туризму. Порядок проведення екскурсійної діяльності. Порядок надання дозволів на туристичний супровід. Професійна діяльність у туристичній галузі. Вимоги до ділових якостей працівника сфери туризму.

Агент по організації туризму (турагент). Екскурсовод і гід-перекладач. Кваліфікаційні вимоги до екскурсоводів. Функціональні обов'язки екскурсовода, гід-перекладача. Менеджер туризму. Професійна підготовка менеджера туризму. Професійна етика у туристичній діяльності. Фактори успішності спілкування з клієнтом.

Тема 7. Туристська політика України на сучасному етапі

Структура управління туристською сферою в Україні. Завдання та функції державних органів управління сферою туризму. Документи, що регулюють діяльність виконавчих органів в галузі туризму. Недержавні громадські організації та їх місце у регулюванні розвитку туристської сфери. Асоціація лідерів тур бізнесу України (АЛТУ). Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні. Показники які характеризують стан туристського ринку, кількість туристів та екскурсантів за регіонами, районами, містами та курортами. Статистика туризму: методологія розрахунків та показники розвитку міжнародного туризму. Сталий розвиток туризму та дестинацій. Рекомендації UNWTO з метрологічної структури туризму. Проблеми обліку туристських витрат та розрахунків. Мультиплікативний ефект в туризмі. Основні показники, які включені в статистику туризму. Державні національні програми розвитку туристських дестинацій, законодавчі та підзаконні нормативні акти, що регламентують та регулюють такий розвиток. Державна програма розвитку туризму. Програми розвитку окремих видів туризму.

Тема 8. Міжнародна туристська політика

Всесвітня туристська організація: історія створення, організаційна структура, роль та значення у формування міжнародних туристських обмінів. Комітети та комісії UNWTO: їх функції та завдання. Міжнародні документи UNWTO, які обумовлюють перспективи розвитку туристської сфери в світі. Світова туристська політика та роль міжнародних організацій у її формування та регулюванні. Структура міжнародних зв'язків та

співробітництво у галузі туризму. Міжнародні організації: загальні, спеціальні, регіональні та інші. Формування та роль транснаціональних корпорацій у сфері туризму. Країни активного та пасивного туризму. Міжнародні документи ООН, які обумовлюють розвиток туризму. Хартія туризму. Кодекс туриста. Глобальний етичний кодекс туризму тощо. Особливості святкування Всесвітнього дня туризму: тематична спрямованість.

Рекомендована література

1. Любчук О.К. Організація туризму. Основи туризмознавства: навч. посібник. Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2018. 154 с. Режим доступу: URL: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/15883> (дата звернення 29.08.2019).
2. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. Київ: Грамота, 2006. 264 с.
3. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський та ін.; за ред. І.М. Писаревського. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
4. Тонкошкур М.В., Абрамов В.В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» (Основи туризмознавства) (для студентів 1-2 курсу денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.140103 – Туризм). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім.О.М.Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 134 с.
5. Организация туризма: учеб. пособие / А.П.Дурович и др.; под общ. ред. А.П.Дуровича. 2-е изд., испр. Минск: Новое знание, 2008. 640 с.
6. Бирицкая Н.М., Сергеева Т.М. Моделирование и продвижение туров: учеб.-практ. пособие. Минск: БГЭУ, 2011. 233 с.
7. Сергеева Т.М. Основы организации туристической деятельности: учеб.метод. пособие. Минск: МГЛУ, 2010. 299 с.
8. Любчук О.К. Основи туризмознавства: методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Основи туризмознавства» для студентів напряму підготовки 242 «Туризм» денної форми навчання. Маріуполь: ПДТУ, 2017. 35 с. URL: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/12743>. (дата звернення 29.08.2019).
9. Любчук О.К. Основи туризмознавства: методичні вказівки з самостійного вивчення дисципліни «Основи туризмознавства» для студентів напряму підготовки 242 «Туризм» денної форми навчання. Маріуполь: ПДТУ, 2016. 37 с. URL: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/11613>. (дата звернення 29.08.2019).
10. Державне агентство розвитку туризму [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua/>
11. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний сайт. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

САМОМЕНЕДЖМЕНТ)

Тема 1. Основи менеджменту. Туристичний менеджмент

менеджмент як процес управління. Структура управління туризмом. Система управління туризмом. Лінійна структура управління. Функціональна структура управління. Переваги і недоліки лінійно-функціональної структури управління. Пірамідальна структура управління. Дивізійна структура управління. Проектна структура управління. Матрична структура управління. Адаптивна структура управління. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Сутність та зміст понять «менеджмент» та «управління». Різні підходи до визначення менеджменту. Основні складові частини менеджменту. Головні сфери специфічної дії менеджменту. Суб'єкт та об'єкт управління, їх характеристика, взаємозв'язок і взаємодія. Основні відмінності між менеджером та підприємцем. Рівні управління в організації. Ланки системи управління. Туристичний менеджмент як система управління. Методологічні та теоретичні засади туристичного менеджменту. Цілі, завдання менеджменту.

Тема 2. Закони, закономірності та принципи менеджменту

Закони менеджменту та їх зміст. Закономірності менеджменту. Типи і види управління. Типи управління: цільове, лінійне, функціональне. Види управління: технічне, державне, ідеологічне, управління соціальними процесами, господарське управління. Поняття «принцип». Підходи до класифікації принципів управління. Класифікації принципів управління. Основні економічні закони, на які спираються принципи управління. Закон вартості. Закон відповідності виробничих відносин характеру продуктивних сил. Принципи, що запропоновані А. Файолем. Принципи адміністративного управління. Принципи, що запропоновані Г.Фордом. Принципи продуктивності, що запропоновані В.Емерсоном. Основні принципи менеджменту та їх характеристика. Основні положення, що потрібно враховувати при розробці принципів менеджменту.

Тема 3. Історія розвитку менеджменту. Школа наукового управління. Адміністративна школа управління

Формування і розвиток науки про управління. Перший період розвитку науки про управління – «давній» (9 – 7 тис. років до н.е. – кінець XVII ст.). Другий період розвитку науки про управління – «індустріальний» (1776 – 1890 рр.). Третій період розвитку науки про управління – «систематизація менеджменту» (1856 – 1950 рр.). Фази розвитку наукових шкіл менеджменту. Передфаза розвитку наукового менеджменту (приблизно до 1900 р.). Друга фаза «школи наукового управління підприємствами» (1900 – 1930 рр. в США). Третя фаза «адміністративно-бюрократичного підходу», або «класичної школи» (1900 – 1930 рр.). Четверта фаза школи «руху за гуманні стосунки» (1930 – 1950 рр. в США, Японії). Сучасна фаза розвитку менеджменту (приблизно з 1940 р.). Школа наукового управління (1885 –

1920 рр.). Принципи наукового управління Ф. Тейлора. Біографічна довідка Фредеріка Уїнслоу Тейлора (1856 – 1915 рр.). Біографічна довідка Гаррінгтона Емерсона (1853 – 1931рр.) та його вклад в розвиток наукового менеджменту. Розробка 12 принципів продуктивності праці. Біографічна довідка Генрі Форд (1863 — 1947 рр.). Внесок школи наукового управління. Обґрунтування потреби виділення управлінської праці як сфери діяльності. Класична (адміністративна) школа управління (1920—1950 рр.). Головний внесок А. Файоля в теорію управління. Управління як процес. Вимоги до менеджерів. Внесок Л. Урвіка. Розширення управлінських функцій. Вимоги до побудови формальних організацій структур.

Тема 4. Школа руху за гуманні стосунки. Кількісна школа. Школа соціальних систем. Емпірична школа менеджменту

Недоліки класичної школи менеджменту. Виникнення школи людських відносин (1930 – 1950 рр.). Школа наук поведінки (1950 р. – донині). Видатні представники цієї школи є Мері Паркер Фолетт і Елтон Мейо. Основні положення школи наук поведінки. Представники школи: Р. Лайкерт, Д. Мак-Грегор і Ф. Герцберг. Кількісна школа (нова школа). Внесок школи: управління як процес логічний і такий, що піддається формалізації, який можна виразити математично. Недоліки школи. Школа соціальних систем. Представники школи: Парсон, Мертон. Емпірична школа менеджменту. Пітер Друкер як представник емпіричної школи менеджменту. Концепція управління за цілями. Недоліки школи.

Тема 5. Сучасні принципи менеджменту та їх характеристика

Загальні принципи менеджменту. Принцип оптимального поєднання централізації й децентралізації в управлінні. Принцип поєднання державного регулювання і господарської самостійності в управлінні. Принцип оптимального поєднання політичного і господарського керівництва. Принцип поєднання інтересів індивіда і завдань організації. Принцип поєднання права господаря і участі працівників в управлінні (принцип демократії). Принцип оптимального поєднання галузевого і територіального підходів до управління. Принцип дисципліни. Принцип стабільності робочого місця для персоналу. Принцип винагороди персоналу. Принцип наукового підходу до управління. Особливі (часткові) принципи менеджменту. Принцип системності. Принцип багатофункціональності або єдності цілей. Принцип пропорційності. Принцип плановості. Принцип демократизації управління. Принцип поєднання матеріального і морального стимулювання. Принцип поєднання прав, обов'язків і відповідальності. Принцип економічності й ефективності. Принцип правильного підбору і розміщення кадрів. Принцип єдиноначальності. Принцип ієрархічності і зворотного зв'язку. Принцип стійкості і мобільності системи управління. Сутність принципів управління, спрямованого на успіх.

Тема 6. Туризм як об'єкт управління Наукові основи менеджменту. Функції менеджменту як виду управлінської діяльності

Поняття процесу управління. Суб'єкт та об'єкт управління. Суб'єкти туристського ринку. Специфіка управлінської діяльності. Структура системи менеджменту. Наукові основи менеджменту: історія менеджменту, теорія управління, теорія організації, дослідження систем управління, розробка управлінських рішень. Стисла характеристика видів наукових підходів до менеджменту. Адміністративний, відтворюючий менеджмент. Динамічний, інтеграційний менеджмент. Кількісний, комплексний менеджмент. Маркетинговий, нормативний менеджмент. Поведінковий, процесний менеджмент. Системний, ситуаційний менеджмент. Функціональний менеджмент. Поняття функцій менеджменту. Сутність основних функцій менеджменту. Класифікація функцій менеджменту. Сутність функції управління. Зміст функції організації. Сутність і зміст функції планування та управлінських дій, які забезпечують її реалізацію. Особливості планування для туристичного регіону. Сутність функції контролю. Види контролю: діагностичний, завершальний, поточний, попередній, терапевтичний. Зміст функції мотивації. Функції менеджменту «організація виробництва послуг проживання» та «організація виробництва послуг харчування».

Тема 7. Мотивація та контроль як функції менеджменту в туризмі. Управління персоналом підприємств туристської індустрії

Мотивація в готельно-ресторанному господарстві: визначення, сутність, розвиток, концепції. Теорії мотивації персоналу. Змістовні теорії мотивації. Процесні теорії мотивації. Менеджмент мотивації персоналу підприємств готельно-ресторанного господарства. Методи й інструменти мотивації персоналу. Розробка системи мотивації персоналу на прикладі готельного підприємства. Функція контролю в готельно-ресторанному бізнесі. Зміст, види, принципи та процес здійснення контролю на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу. Роль людського фактору в управлінні туристським підприємством. Особливості людських ресурсів. Функції і завдання менеджера з персоналу. Управління розвитком персоналу. Поняття «кар'єра». Види кар'єри. Планування кар'єри. Критерії добору працівників підприємств туристської індустрії. Ефективна кадрова політика: принципи побудовання, цілі та завдання. Система управління трудовими ресурсами. Управління плануванням, найманням та звільненням персоналу. Розвиток кадрового потенціалу. Ефективність управління персоналом.

Тема 8. Методи управління: сутність та класифікації

Сутність і класифікація методів менеджменту. Група економічних методів управління. Група організаційно-розпорядчих методів управління. Відмінності економічних методів управління від адміністративних. Група соціально-психологічних методів управління. Метод морального стимулювання. Метод соціального планування. Метод зміни структури персоналу. Метод підвищення кваліфікації. Метод поліпшення умов праці,

побуту. Метод охорони здоров'я. Метод підвищення життєвого рівня. Метод задоволення професійних інтересів. Метод професійного відбору і вчення персоналу. Метод встановлення гармонічних стосунків між керівниками і підлеглими. Метод залучення працівників до процесу управління та ін.

Тема 9. Управлінські рішення в менеджменті. Стили керівництва Проблеми сучасної системи управління туризмом

Суть і види управлінських рішень. Основні підходи до прийняття рішень. Процес прийняття рішень. Види рішень. Методи прийняття рішень. Організація та контроль виконання рішень. Роль комунікацій в управлінні. Види комунікацій. Соціально-психологічні основи керівництва туристичними фірмами. Форми влади. Характеристика видів влади. Джерела влади в організації. Сучасні уявлення, поняття керівництва та лідерства. Поняття стилю управління. Типологія стилів керівництва. Спільні та відмінні риси між керівником та лідером. Територіальна організація туризму. Територіальні проблеми управління туризмом. Проблема різновідомчої підпорядкованості туризму та санаторно-курортного комплексу. Проблема ефективності управлінської діяльності в туризмі. Проблема наукового обґрунтування механізму управління якістю у туристичній сфері. Проблема створення та функціонування системи контролю в системі менеджменту туристичних підприємств. Проблема оцінки якості менеджменту сучасних підприємств туристичної індустрії. Проблема впровадження стратегічного менеджменту, зорієнтованого на довготривалу систему бізнес-стосунків, на підприємствах туристичної індустрії. Проблема розвитку кластерної моделі організації туристичного бізнесу в Україні. Проблема формування професійної культури майбутнього менеджера туризму.

Тема 10. Самоменеджмент

Основні положення теорії самоменеджменту. Поняття «теорія», «методологія», «управління», «управління», «самоменеджмент». Функції самоменеджменту. Класифікація функцій самоменеджменту. Функції стратегічного самоуправління: прийняття стратегічних рішень, самоуправління, саморозвитку, самовиховання тощо. Функції повсякденного самоуправління: інформаційна, цілепокладання, прийняття рішень, планування, організація, самомотивування, саморегулювання, самоконтроль тощо. Функції теорії самоуправління: пізнавальна функція, прогнозуюча функція, функція планування, функція самоуправління, функція самоконтролю, функція самооцінки та ін.

Тема 11. Концепції самоменеджменту.

Концепції самоменеджменту. Концепція раціонального життя Д.Карнегі. Концепція обмежень М. Вудкока і Д. Френсіса.: невміння управляти собою, розмиті особисті цінності; нечіткі власні цілі; зупинений саморозвиток; недостатність навичок вирішувати проблеми; недостатнє розуміння особливостей управлінської праці; слабкі навички управління;

6. Психологія управління : практикум / Д. І. Дзвінчук, Н. Г. Діденко, О. К. Любчук, В. І. Малімон / За загальною ред. проф. Д. І. Дзвінчука. – К. : ТОВ «СІК ГРУПІ УКРАЇНА», 2013. – 260 с.
7. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2004. 288 с.
8. Биркович В.І. Удосконалення державного регулювання розвитку туризму на регіональному рівні. *Стратегічні пріоритети*. 2007. №4(5). С. 157–164.
9. Богашко О.Л. Менеджмент туристичної індустрії як базис створення інноваційного конкурентоспроможного продукту. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/5569/1/Menedzhment_turystych_nouy.pdf (дата звернення 03.02.2019).
10. Вотченкова О.В. Стратегічні аспекти менеджменту підприємств туристичної індустрії. *Академічний огляд*. 2014. №1 (40). С. 122-128.
11. Гонтаржевська Л.І. Ринок туристичних послуг в Україні: Навчальний посібник. Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. 180 с.
12. Казьмерчук А.В. Формування професійної культури майбутніх менеджерів туризму в позааудиторній діяльності вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир, 2017. 296с.
13. Ковальчук А.С. Організація і технологія обслуговування туристів туристичною фірмою: навчально-методичний посібник. Львів: ВКП "ВМС", 2005. 212 с.
14. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В.Я.Брича. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 448 с.
15. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: навч. посіб. / П.Р Пуцентейло. Київ: Центр уч. л-ри, 2007. 344 с.
16. Творчий розвиток суб'єктів управління : концептуальні засади та практика: монографія / [О.С.Поважний, С.Ф.Поважний, О.К.Любчук, Ю.М. Комар та ін.]. – Донецьк: СПД Куприянов В.С., 2010. – 348 с.
17. Methodological support for the management of maintaining financial flows of external tourism in global risky conditions Sharko, M., Liubchuk, O., Fomishyna, V., ...Petrushenko, N., Ohorodnyk, R. *Communications in Computer and Information Science*, 2020, 1158, стр. 188–201. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-61656-4_12 (дата звернення 04.09.2022).
18. Любчук О. К. Менеджмент у туризмі [Електронний ресурс]: конспект лекцій з курсу «Менеджмент у туризмі» для студентів спеціальності 242 «Туризм» денної форми навчання / О. К. Любчук. – Маріуполь : ПДТУ, 2019. – 95 с. – Режим доступу: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/16972>
19. Менеджмент у туризмі [Електронний ресурс]: методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Менеджмент у туризмі» для студентів спеціальності 242 «Туризм» денної форми навчання / уклад. О. К. Любчук. –

Маріуполь : ПДТУ, 2019. – 53 с. – Режим доступу:
<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/17234>

20. Менеджмент у туризмі [Електронний ресурс]: методичні вказівки з самостійного вивчення дисципліни «Менеджмент у туризмі» для студентів спеціальності 242 «Туризм» денної форми навчання / уклад. О. К. Любчук. – Маріуполь: ПДТУ, 2019. – 78 с. – Режим доступу:
<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/17212>